

SATURNUS

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SATURNUS LJUBLJANA — LETO XX — ŠTEVILKA 5 — MAJ 1978

Pismo Titu

Na osrednji prireditvi ob sprejemu štafete mladosti v Ljubljani so prebrali tudi pismo Titu, v katerem pravijo:

»V času, ko sprejemamo ljubljanski pionirji in mladinci Zvezno štafeto mladosti, ki se ji priključujejo v mestu-heroju z lokalno štafeto neštete najtoplejše in najiskrenejše želje vseh delovnih ljudi in občanov za tvoj 86. življenjski praznik, ti, tovariš Tito, sporočamo:

Mladi, v katere imaš vedno neomajno zaupanje, tisti mladi, katerim si bil in nam boš veliki vzornik in voditelj, vsi mladi in tudi mladi Ljubljanec, si še dosledneje prizadevamo za izgradnjo samoupravne socialistične družbe, kjer bo vsak delovni človek in občan, mlad ali star, našel svoje mesto, ki mu pripada na osnovi njegovih rezultatov dela in prizadevanj za naš boljši, humanejši skupni vsakdan. Prav v tem letu so za nami in pred nami pomembne naloge, ki zahtevajo veliko delavnosti in pripravljenosti, da bi spreminjali v prakso vse tisto, za kar smo se enotno opredelili pod vodstvom Zveze komunistov.

Uveljavljanje interesov delovnih ljudi in občanov še dosledneje razvijamo prek delegatskega sistema, ki smo mu z volitvami članov delegacij za družbenopolitične in samoupravne interesne skupnosti dali novih moči in razsežnosti. Uspešnejše kot kdajkoli doslej smo se vključili v priprave in izvedbo volitev, saj nam rezultati štiriletnih izkušenj delegatskega dogovarjanja in odločanja jasno kažejo, da je le v razvijanju socialistične demokracije realna osnova naše srečne prihodnosti.

Mladi, ki so bili izvoljeni v delegacije, aktivno delujejo v mladinski organizaciji in soočajo interese in hotenja nas mladih v enotni akciji vseh delovnih ljudi in občanov.

Pred kratkim se je končal kongres Zveze komunistov Slovenije, ki je potekal prav v Ljubljani. Tudi priprave na XI. kongres jugoslovanskih komunistov postavljajo vrsto konkretnih nalog, za katere si z vsem svojim mladostnim zanosom trudimo, da jih izvajamo, pa naj bo to v šoli, na delovnem mestu ali v krajevni skupnosti.

V vrste komunistov stopa vse več mladih, ki program Zveze komunistov uresničujejo v svojih delovnih okoljih med mladim i delavci, kmeti, dijaki, študenti, člani družbenih organizacij in društev v samoupravnih organih.

Poleg vseh aktivnosti, ki so postale naša vsakdanja skrb in naloga, potekajo prav te dni programskovolilne seje osnovnih organizacij Zveze socialistične mladine, s katerimi se pripravljamo na X. kongres naše organizacije. Na njem bomo ocenili opravljeno delo in si začrtali naloge za naslednje obdobje. Vse to bomo zmogli združeni v enotno fronto mladih kmetov, delavcev, dijakov, študentov, članov družbenih organizacij in društev; skratka fronto, kjer se kalijo, preverjajo in uveljavljajo interesi mladih, ki žele po socialistični poti stopati v vrsti z ramo ob rami. Za naš skupni praznik bomo v Zvezo socialistične mladine sprejeli nove člane.

Z dela so se vrnili ljubljanski brigadirji, ki so sodelovali na prvi izmeni mladinske delovne akcije Samac-Sarajevo. Tem se bo v naslednjih mesecih pridružil na stotine parov rok mladih Ljubljančanov, ki bodo po vsej Jugoslaviji z žulji kovali bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti ter gradili temelje skladnega gospodarskega in kulturnega razvoja vsakega dela domovine.

Dragi naš tovariš Tito!

Ob tvojem življenjskem jubileju ti mladinci in mladinke Ljubljanec želimo veliko zdravja, zadovoljstva, delovnih uspehov, in da bi praznovali tvoj in naš praznik še mnogokrat skupaj.

MLADINA LJUBLJANE

Naši mladinci nosijo čestitke tovarišu Titu — zvezna štafeta 5. maja pri nas

S sprejema v ZK — 20. aprila na Vevčah. Pomladitev — šestnajst novih članov.

Pozdrav
11. kongrešu
ZKJ

Slovesen sprejem v ZK

Zbrali smo se, da s sprejemom članov v OO ZK damo poudarek zaključkom in dokumentom 8. kongresa ZKS, pripravam na 11. kongres ZKJ, da ponovno izrazimo našo voljo in prizadevanja za razvoj naše samoupravne socialistične družbe.

Za 8. kongres ZKS lahko rečemo, da je pomemben, zgodovinsko utemeljen, s časom določen sklep uspešnega obdobja razvoja naše družbe in začetek novega. Kongres lahko imenujemo **kongres akcije in povezanosti**, ker vse, kar smo storili, delamo in gradimo na temeljih prehojene poti in življenja naših borcev in velikih delavskih in komunističnega gibanja. Smo sestavni in odgovorni del jugoslovanske skupnosti narodov in narodnosti ter ZK Jugoslavije. Zavedamo se mesta naše domovine v svetu, analiziramo izhodišča Helsinkov in drugih mednarodnih srečanj, ter z vso pravico zahtevamo uveljavitev pravice naših narodnostnih manjšin, predvsem koroških Slovencev v Avstriji in Makedoncev v Bolgariji. Vemo, kaj pomeni osimski sporazum ter cenimo tovrstno mednarodno sodelovanje.

Zavedamo se tudi naše problematike v TOZD in DO, vemo, da moramo še veliko storiti na področju dohodkovnih odnosov, odnosih med delavci TOZD in DSSS, uveljavljanju Zakona o združenem delu, oblikovanju in sprejemanju samoupravnih aktov, izvajanju gospodarskih načrtov TOZD in DO ter še bolj sodelovati v delu krajevnih skupnosti, delegatskem sistemu, samoupravnih interesnih skupnosti in vseh družbenopolitičnih organizacijah.

V izpolnitvi dogovorjenih, samoupravno in politično pravilno usmerjenih programov dela OOZK, z določenimi nalogami in roki, s sodelovanjem vseh in demokratičnim centralizmom bomo uresničili dogovorjene sklepe in zaključke 8. kongresa ZKS.

Z jačanjem materialne osnove celotne naše družbe lahko kot rezultat našega dosedanjega dela vseh delavcev DO ugotovimo tudi boljše gospodarjenje v TOZD in DO. To nam potrjujejo tudi doseženi delovni rezultati v prvem trimesečju letošnjega leta.

Planiran fizični obseg proizvodnje (3/12 plana) je TOZD Tovarna embalaže preseгла za 4%, TOZD Tovarna avtoopreme pa je plan doseгла 98%. Če pa primerjamo dosežene rezultate s prvim trimesečjem leta 1977, je TOZD Tovarna embalaže preseгла lanskoletno proizvodnjo za 48%, TOZD Tovarna avtoopreme za 28% TOZD Orodjarna in vzdrževanje za 16% in delovna organizacija skupaj 38%.

Realizacija prodaje pa je preseгла pri TOZD Tovarni embalaže — obrat Zalog — leto 1977 za 77%, obrat Mo-

ste za 30% in TOZD Tovarna avtoopreme za 54%.

Produktivnost (proizvodnja v statističnih cenah na zaposlenega) se je povečala za 31% proti lanskemu letu (embalaža 42%, avtooprema 19% in orodjarna 18%).

S takimi rezultati gospodarjenja v prvem trimesečju smo vsekakor lahko zadovoljni.

Ob doseženih rezultatih pa ne smemo mimo slabosti, zlasti pri uvozu repromateriala, ki je znatno večji od izvoza. Zaostajamo in premalo pozornosti posvečamo indirektnemu in direktnemu izvozu na konvertibilno področje, kjer smo v TOZD Tovarni embalaže dosegli le 54% od planiranega, v TOZD Tovarni avtoopreme pa je indirektni izvoz na konvertibilno področje dosegel le 86% planiranega. Vzrok za to je:

— za TOZD Tovarno embalaže je do včeraj veljala prepoved izvoza odpadkov bele pločevine;

— v TOZD Tovarni avtoopreme je izpadel izvoz k firmam Peugeot, Citroen in delno VW.

Obenem uvozi TOZD Tovarna embalaže ca. 80% surovin in TOZD Tovarna avtoopreme 25%.

Kljub dokaj dobrim rezultatom gospodarjenja v letošnjem prvem četrtletju lahko in moramo povečati napore za izpolnitev gospodarskih načrtov TOZD in DO ter tako dati večji poudarek varčevanju s sredstvi in izpolniti program izvoza, ki je izredne važnosti za rezultat gospodarjenja celotne DO v tekočem letu.

Jasno določena politika in cilji 8. kongresa ZKS, odločen idejnopolični boj za uresničitev ciljev, je poglavitni vzrok za večje zanimanje delavcev za sprejem v ZK. Sprejemanje je dolgoročno, vsebinska in idejnopolična naloga, tega ne smemo razumeti kot kratkotrajno akcijo. Sprejemanje mora biti organski del razvijanja družbe, marksističnega izobraževanja, ideološkega dela in rezultatov dela ZK. Menim, da lahko rečemo, da je moč ZKJ v tem, da gradi politiko, ki izraža hotenja delovnih ljudi in se odraža v povezanosti in vraščenosti v našo samoupravno socialistično skupnost.

Z današnjim sprejemom 16 novih članov v OOZK smo povečali število članov ZK v naših OOZK na 160 članov. Struktura članstva še ni naj-

bolj zadovoljiva, saj bi morali imeti več neposrednih proizvajalcev in članic, vendar smo povečali število neposrednih proizvajalcev na 53%, število članic na 28% ter mladih na 30%.

Današnji dan ni pomemben samo za vas, ki ste postali člani ZK, temveč je pomemben tudi za vse nas, ki sprejemamo odgovornost, da vam bomo pomagali v našem skupnem delu ter vam bili v pomoč in oporo.

Ko danes pozdravljamo Ljubico, Sonjo, Vinka, Vojmira in vse druge nove člane, lahko zatrdimo, da bomo izpolnili naloge, ki so pred nami.

Tovarišice in tovariši! Biti osebni zgled v delu in življenju ni lahko. Potrebna je vztrajnost, znanje in odločnost. Menim, da izražam misli vseh prisotnih, ko pravim, da so delavci močneje vstopali v ZK takrat, ko se je odločno zavzemala za uresničevanje samoupravnega socialističnega razvoja naše skupnosti in menim, da današnji sprejem to potrjuje.

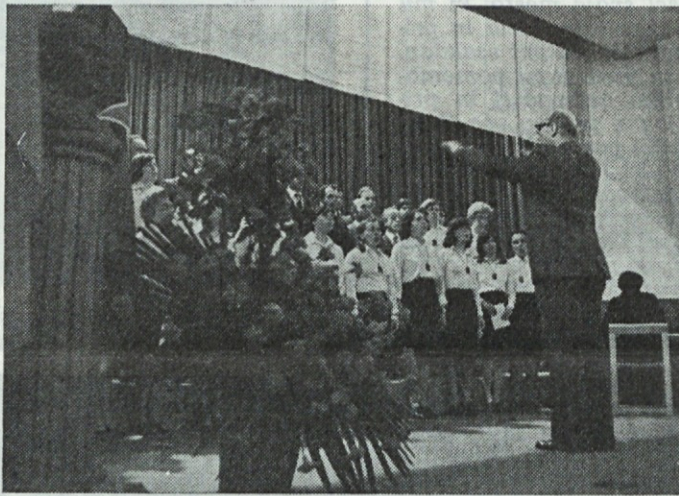
Še posebej je pomembno, ko lahko rečem, da bomo današnjemu sprejemu dali poudarek tudi s tem, ko bomo pohvalili 11 naših sodelavcev in članov za njihovo prizadevno in uspešno delo v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah ter jim v priznanje z najboljšimi željami izročili knjižne nagrade.

Mislím, da moramo v našem delu večkrat uporabiti neposredne besede, ki so za posameznika vedno pomembne in spodbujanje naj poleg tvorne dobronamerne kritike postane stalna oblika dela naših OOZK.

Dovolite, da pred praznikom mladosti končam z željo, ki je v srcih vseh »Naj živi socialistična federativna republika Jugoslavija in tovariš Tito!«

ZVEZA KOMUNISTOV SLOVENIJE SOCIALNO POREKLO ČLANOV

Delavskega porekla je več kot polovica članov ZKS ali 52,8%. Če upoštevamo, da je 1974. leta bilo delavskega porekla 48,5% članstva, lahko trdimo, da se Zveza komunistov Slovenije močno obnavlja iz delavskih vrst. Povečuje se tudi delež članov iz intelektualnih in upravno-administrativnih skupin, in sicer jih je intelektualnega izvora 7,9 odstotka, upravno-administrativnega pa 8,1%. Članov ZKS, ki so kmečkodelavskega porekla, je 25,3%.

Zbor KUD Vide Pregarc je nastopil na sprejemu

Prispevne stopnje za SIS

Sredi maja smo se na zborih delavcev seznanili z dopolnili samoupravnih sporazumov o samoupravnih interesnih skupnostih. V preglednici objavljamo prispevne stopnje za SIS v 1977. in 1978. letu.

SIS	Osnova za izračun prispevkov	Leto 1977		Leto 1978		Povpr. stop. 78	
		1. 1.—30. 6.	1. 7.—31. 12.	1. 1.—30. 6.	1. 7.—31. 12.		
1.	Skupnost otroškega varstva	BOD	3,37	4,19	4,19	3,50	3,845
2.	Mestna izobraževalna skupnost	BOD	4,96	4,06	4,06	5,20	4,63
3.	Ljubljanska kulturna skupnost	BOD	1,11	1,45	1,45	1,00	1,225
4.	Telesnokulturna skupnost	BOD	0,62	0,52	0,52	0,51	0,515
5.	Skupnost socialnega skrbstva	BOD	0,71	0,79	0,79	0,71	0,75
6.	Zdravstvo	BOD	8,98	9,09	9,09	8,66	8,875
7.	Skupnost zaposlovanja	BOD	0,18	0,21	0,21	0,20	0,205
8.	Pokoj. in invalid. zavar.	BOD + posl. skl.	12,7 + 0,8 +	12,0 + 0,8 + 1,27	12,0 + 0,8 +	10,6 + 0,8 +	11,07 + 0,8 + 1,27
9.	Starostno zavarovanje kmetov	KDO	1,27	0,46	1,27	1,27	0,46
10.	Raziskovalna dejavnost	KDO	2,96	1,72	1,72	1,72	1,72
11.	Vzgoja in usmerjeno izobraževanje	KDO	10,6	9,47	9,47	9,47	9,47
12.	Kolektivne komunalne storitve	BOD	—	—	0,93	0,93	0,93

Kratice pomenijo:

BOD — bruto osebni dohodek

KDO — korigirana davčna osnova

Obletnica velikega revolucionarja

»BORIS KIDRIČ JE ŽIVEL KRATKO, VENDAR SE JE BORIL DOLGO IN SILOVITO...«

Takole je, s temi pretresljivimi besedami, orisal njegovo življenje in delo njegov soborec in prijatelj Edvard Kardelj.

11. aprila je poteklo 25 let odkar je prenehalo biti srce našega velikega borca in komunista Borisa Kidriča.

To je bil človek, ki je s prodornostjo svojega znanja in globino osebne etike izenačil svojo življenjsko pot in cilj z osvobodilnimi težnjami delavskega razreda.

Svoje revolucionarno življenje in delo je začel že leta 1927 kot petnajstletni ljubljanski gimnazijec. Zgodaj se je srečal z marksističnim in leninističnim naukom in je že dve leti pozneje vstopil v vrste komunistične mladine Jugoslavije in v KP Jugoslavije.

Zaradi svoje komunistične dejavnosti je preživel že svoj 18. rojstni dan v mariborskem zaporu, ker je bil obsojen na leto dni in po vrnitvi iz zapora je od leta 1930 do 1933 vztrajno deloval za obnovitev partijske organizacije v Sloveniji, ki je utrpela težke izgube v času šestojanuarske diktature.

Leta 1935 se je moral kot sekretar komunistične mladine Jugoslavije in kandidat za člana CK KPJ umakniti v tujino, kjer je v Parizu tudi začel delati s Titom. Leta 1939 se je vrnil v Jugoslavijo in začel delovati v ilegali.

Skupaj z Edvardom Kardeljem je bil Kidrič vodilna osebnost ljudske vstaje, Osvobodilne fronte in partizanskega gibanja v Sloveniji.

FRANC ŠETINC
O BORISU KIDRIČU

»Razmišljati danes o liku Borisa Kidriča pomeni razmišljati tudi o nalogah mlade generacije. To je potrebno poudariti zato, ker se čas ne ustavlja in je zato več kot nujno, da novi rodovi iščejo pota, ki vodijo naprej, toda venomer ob spoštovanju dela preteklih rodov.

Dokaz, da je naša revolucija mlada, ne samo po letih, temveč predvsem po svoji vitalni, prekipeljavosti energiji, najdemo tudi v Kidričevi še vedno aktualni besedi in v njegovem delu, ki je vedno težila k iskanju odgovorov o dialektiki odnosov med partijo in ljudskimi množicami ter med partijo in ljudsko oblastjo. To so bile obenem temeljne predpostavke misli in delovanja Borisa Kidriča in seveda hkrati najvitalnejša vprašanja nove Jugoslavije. In kot taka so navzoča tudi danes, saj ni nikjer zapisano, da je današnja Zveza komunistov

že povsem imuna tako proti nevarnosti birokracije kakor tudi nevarnosti liberalistične oportunitizma.

Tako včeraj, kot danes in tudi jutri se Zveza komunistov zaveda, da ne bo podlegla najrazličnejšim slabostim, če bo trdno povezana z množicami, kajti še vedno je revolucionarni polet delavskega razreda in vseh delovnih ljudi glavna moč za premagovanje vseh težav.« Bil je prvi politični komisar glavnega štaba slovenskih partizanskih enot, prvi sekretar izvršnega odbora OF, politični komisar glavnega štaba Slovenije, prvi sekretar slovenskega narodnoosvobodilnega sveta, prvi predsednik slovenske ljudske vlade — vse to so etape Kidričevega dela med NOB do osvoboditve.

Le borih osem let življenja je ostalo Borisu po končani oboroženi revoluciji.

V tem kratkem času je neutrudno in mrzlično opravljal vrsto najpomembnejših nalog pri jugoslovanski vladi in v vodstvu KPJ.

V Knežcu pri Rogaški Slatini so slovesno odprli spominski dom dr. Franceta in Borisa Kidriča, ki je v celoti preurejen v muzej in odprt za vse obiskovalce.

V času revolucije in v izgradnji socializma pri nas je pokojni Boris Kidrič mnogo prispeval s svojimi teoretičnimi napotki pri oblikovanju in uveljavitvi samoupravnega gospodarskega sistema.

Pred volitvami v samoupravne organe

Izteka se mandat našim delegatom v delavske svete TOZD DSSS, delovno organizacijo in druge samoupravne organe. Delavski svet Saturnus je 24. maja 1978 sprejel SKLEP o razpisu in določitvi datuma volitev za delegate v delavski svet, odbor delavske kontrole in skupno disciplinsko komisijo delovne organizacije.

— Volitve v delavski svet delovne organizacije bodo dne 23. 6. 1978.

— V delavski svet izvolimo delavci:

TOZD TOVARNA EMBALAŽE	9 delegatov
TOZD TOVARNA AVTOOPREME	6 delegatov
TOZD ORODJARNA IN VZDRŽEVANJE	3 delegate
DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB	3 delegate

— Hkrati z volitvami delegatov v delavski svet izvolimo delavci tudi člane odbora delavske kontrole in člane skupne disciplinske komisije delovne organizacije Saturnus, Ljubljana.

Vollmo najboljšel!

Franc Šetinc

DELAVEC, JAZ VIDIM TVOJO POT

*Jaz vidim tvojo pot,
o delavec,
ko zlati žarek
te tiho poboža
na poti v tovarno.
Ti pa umakneš oči.*

*Cementna tovarna
pod goro zeleno
se že kadi.
Sveži slapovi gorskih studencev
s pobočij šumijo,
tih vetrovi lica hladijo —
a ti:*

*stopaš čez mračna dvorišča
med dimnike sive,
kjer sonce pekoče
za strtimi okni gori —
sonce električnih luči.*

*Zunaj slapovi, pomladni vetrovi,
svobodni vrhovi —
vse zeleni.*

Ti pa umakneš oči.

PREDSTAVLJAMO NAŠO OBČINO

Skupščina občine Ljubljana Moste-Polje, Ljubljana, Proletarska 1 (telefon 41-544, 41-709).

Občina Ljubljana Moste-Polje je tista občina med ljubljanskimi občinami, ki je v povojnih letih imela značaj predmestnega delavskega in kmečkega naselja, v katerem je prebivalo okoli 25.000 prebivalcev. Za razvoj te občine je značilna hitra urbanizacija ter v zvezi z njo preosnova socialno ekonomske strukture, ki je spremenila tudi zunanjo podobo občine. Danes zaposluje občina 15 % vseh delavcev Ljubljane. Glavni gospodarski potencial občine je industrija, ki ustvarja 42 % deleža družbenega proizvoda občine ter okoli 15 % družbenega proizvoda Ljubljane. Število prebivalcev se je od konca vojne do današnjih dni podvojilo; danes prebiva v občini 18 % vseh prebivalcev Ljubljane.

Občina meri 152 kv. kilometrov in šteje 57.104 prebivalcev (moških 27.733, žensk 29.371). Število aktivnega prebivalstva znaša 68,5 %, od tega v družbenem sektorju 61,4 %.

SKUPŠČINSKI ORGANI OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE

SKUPŠČINA OBČINE

Predsednik **Marjan MOŠKRIČ**, 1927, višji upravni delavec, dosedanji predsednik; podpredsednik **Marjan GOSTINČAR**, 1938, dipl. ing. strojništva, Toplarna Ljubljana; sekretar **Zvone TUŠAK**, 1930, višji upravni delavec.

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA

Predsednik **Ljubo ZABUKOVEC**, 1942, strojni tehnik, Papirnica Vevče; namestnik predsednika **Regina TROBEC**, 1952, dipl. ing. živilske tehnologije, Žito — TOZD Mlini.

ZBOR KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Predsednik **Danilo JURCA**, 1927, upravni delavec, Občinski odbor ZZB Bežigrad; namestnik predsednika **Mojca MAČEK**, 1954, dipl. pravnik, Občinsko sodišče I Ljubljana.

DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR

Predsednik **Erika RAČIČ-ŠIFT**, 1942, dipl. pravica, Totra Ljubljana; namestnik predsednika **Jože LESKOŠEK**, 1940, Žima Ljubljana

IZVRŠNI SVET

Predsednik **Jože KAVČIČ**, 1941, dipl. ekonomist; podpredsednik (za področje družbenega planiranja in gospodarstva) **Slavka KERŽAN**, 1928, dipl. ekonomist; podpredsednik (za področje družbenih dejavnosti) **Janez LAH**, 1947, učitelj.

Kaj nam prinaša sistem izobrazbe, vzgoje in usmerjenega izobraževanja

Zveza komunistov Slovenije in izobraževalna skupnost Slovenije namenjata veliko skrb naši vzgoji in izobraževanju. To je ena izmed odgovornih nalog nas vseh, ki jo moramo izpeljati, če se hočemo zagotoviti razvoj, kakršnega smo si zastavili. Vzgoja je sestavina združenega dela, prvina in dejavnik razvoja, ki se uveljavlja v svojem smotru vsestranskega razvoja osebnosti, lahko polno le tedaj, če se s svobodno menjavo dela preliva z delom v samoupravne odnose na vseh ravneh življenja.

Razprava na VIII. kongresu Zveze komunistov Slovenije in staljšča v kongresni resoluciji dajejo jasno usmeritev za nadaljnjo intenzivnejšo preobrazbo vzgojnoizobraževalnega sistema v skladu z zahtevami razvoja naše samoupravne socialistične družbe.

Začeti je treba že z dobro organizirano, vsem dostopno predšolsko vzgojo, da se bodo otroci lahko enakovredneje vključevali v osnovno šolo. Predšolska vzgoja kot sestavni del vzgojnoizobraževalnega procesa je nujen pogoj za uspešno in učinkovito vključevanje otrok v osnovno šolo ter za hitrejšo odkrivanje, oblikovanje in razvijanje njihovih ustvarjalnih sposobnosti in nagnenj.

Celodnevna šola, ki postaja vse bolj prevladujoča oblika in metoda osnovnega vzgajanja in izobraževanja, je pogoj za vsestranski razvoj osebnosti in boljše vključevanje v usmerjeno izobraževanje. Celodnevna šola omogoča širše povezovanje pouka in prakse z dejavnostmi prostega časa, razvoj sposobnosti in lastnosti, ki jih v klasičnem šolskem pouku ni mogoče razvijati, boljše in širše samoupravljanje in vključevanje šole v življenje krajevne skupnosti in celotnega okolja. To je osnova nadaljnega razvoja, saj šele celodnevno bivanje učencev v vzgojno organiziranem okolju omogoča splet učenja in življenjske prakse s temeljnimi prvinami samoupravnih sposobnosti, medsebojnega sodelovanja in vključevanja v združeno delo.

Programi osnovnih šol bodo obogatili s politehničnim izobraževanjem in vzgajanjem ter s temeljnimi marksističnimi, družbenoekonomskimi in drugimi humanističnimi znanji. Bistvene sestavine morajo postati prostovoljne interesne dejavnosti, v njihovo izvajanje pa bo vključen najširši krog zunanjih sodelavcev, mentorjev iz organizacij združenega dela, društev in družbenih organizacij.

Prvi del javne razprave o delovnem osnutku skupnih programskih temeljev usmerjenega izobraževanja je končan.

Skupni programski temelji na začetku usmerjenega izobraževanja bodo vgrajeni v načrt vzgoje in izobraževanja za poklicno delo in samoupravljanje. V številu ur, ki je predvideno v prvem in drugem letu usmerjenega izobraževanja, bo po predlogu 72% SKUPNEGA VZGOJNOIZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA za vse učence in odrasle, ki se bodo poklicno izobraževali po uspešno končani osnovni šoli. Skupna programska osnova vsebuje naslednja vzgojnoizobraževalna področja:

- **JEZIKOVNO-UMETNOSTNO** (slovenski jezik, tuji jezik, umetnostna vzgoja);
- **PROIZVODNO-TEHNIČNO** (osnove tehnike in proizvodnje, proizvodno delo);
- **NARAVOSLOVNO-MATEMATIČNO** (matematika, fizika, kemija, biologija);
- **DRUŽBENO-EKONOMSKO** (samoupravljanje s temelji marksizma, zgodovina, geografija);
- **TELESNOVZGOJNO in OBRAMBNO** (telesna vzgoja, obramba in zaščita).

Preostalih 28% razpoložljivega učnega časa pa je namenjeno področju PRIMARNE PROGRAMSKE USMERITVE, sestavljene iz skupin obveznih izbirnih predmetov, ki so najpomembnejši za kako usmeritev in izhajajo iz skupnih programskih temeljev. Vsaka izmed usmeritev je programsko izhodišče za izobraževanje v določeni skupini poklicev ali za izobraževanje v posameznem poklicu. Poleg teh bodo obvezni tudi drugi usmeritveni predmeti z vajami in praktičnim poukom, torej programi, ki bodo namenjeni določenemu poklicnemu izobraževanju.

Pomembna sestavina skupnih temeljev bo proizvodno tehnično področje z osnovami tehnike in proizvodnje ter s proizvodnim in drugim družbeno koristnim delom. Učenci si bodo pridobili splošno teoretično in praktično znanje za poklicno izobrazbo. Šole bodo del programa, usmerjenega v pravo za poklic, uresničevale neposredno v organizacijah združenega dela v materialni proizvodnji in v drugih dejavnostih. V eni izmed primarnih usmeritev si bodo lahko učenci že v drugem letu, v skladu z zahtevami določenih profilov poklicev, pridobili izobrazbo za poklic in se vključili v delo. Tako s skupnimi programskimi temelji kot tudi z obveznimi izbirnimi programi v primarnih programskih usmeritvah se bo povezovala teorija s prakso, vzgoja in izobraže-

vanje z delom, s tem pa se bodo teoretična spoznanja prenašala v življenje.

Še vedno smo priče ozkim, enostranskim pojmovanjem sodobne splošne izobrazbe, ki podcenjuje vlogo tehnične kulture in delovne prakse kot sestavine vzgoje in izobraževanja. Poznavanje in uporaba materialov, orodij, strojev in naprav, ki jih vidimo povsod, tehnična in delovna dokumentacija kot sredstvo komuniciranja v vsakršni družbenoekonomski dejavnosti, proizvodni procesi in organizacija dela, temeljni pojmi o energetiki, elektroniki in informatiki, vse to je nepogrešljivo v splošni izobrazbi sodobnega človeka.

Zaradi teh novih sestavin splošne izobrazbe ni mogoče govoriti o zniževanju splošne izobrazbe ravni v usmerjenem izobraževanju. Nasprotno, splošna izobrazba bo pridobila s tem novo vrednost, neločljiv del le-te bosta tudi poglobljena in širša kulturna vzgoja in izobrazba za vse učence, ki se vključujejo v poklicno izobraževanje po končani osnovni šoli.

Neutemeljena je tudi bojazen, da bodo skupni programski temelji spodbujali samo povprečne učence, ne pa tudi tistih, ki so nadpovprečno sposobni in lahko hitreje napredujejo. Za to se nedvomno zavzemamo vsi zaradi izobraževalno kadrovske potreb združenega dela in vse družbe. Izbira dopolnilnih programov bo omogočila, da bo vsakdo po svojih sposobnostih in nagnjenjih sprejel večje obveznosti ter si tako zagotovil možnosti za hitrejšo pot v vzgojnoizobraževalnem procesu vse do višjih stopenj v klasifikacijski lestvici poklicev in strokovne usposobljenosti.

Skupni programski temelji bodo torej morali s svojo vsebino, z oblikami in metodami dela, z notranjo diferenciacijo in individualizacijo pouka zagotoviti, da bodo dosegljivi vsakomur. Zato ne smejo postati ovira na izobraževalni poti v poklic in novi vir osipa, marveč možnost za vsakogar, da si pridobi izobrazbo po svojih sposobnostih in prizadevnosti.

Seveda pa moramo najprej doseči programsko povezanost in usklajenost med srednjim in visokim šolstvom, in sicer z dograjevanjem in usklajevanjem vzgojnoizobraževalnih programov vseh stopenj usmerjenega izobraževanja, kar naj krepí učinkovitost študija in skrajšanje šolanja. Tudi programska usmerjenost in vzgojnoizobraževalna praksa izobraževanja za delo mora izhajati iz dela, zahtev poklica ter delovnih procesov, nalog in opravil, iz samoupravne prakse in usposobljenosti delavcev za samoizobraževanje ter iz poprejšnjih znanj in delovnih izkušenj. Izhajajoč iz tega moramo posvetiti ustrezno pozornost oblikam in metodam dela, ki zagotavljajo ustrezno vlogo in odgovornost udeležencev v vzgojnoizobraževalnem procesu ter uveljavljanju splošnega, humanističnega in družbenoekonomskega znanja, ki je potrebno za vsestranski razvoj proizvajalca in samoupravljalca.

Skladno s preobrazbo in razvojem usmerjenega izobraževanja pa je treba oblikovati tudi merila za ocenjevanje uspešnosti dela študentov na vseh stopnjah izobraževanja. Prav tako bo treba posebno pozornost posvetiti idejnemu in strokovnemu usposabljanju pedagoških delavcev, izboljšati programe pedagoške smeri šolanja in zagotoviti ustrezno kakovost kadrov za organizacije združenega dela na vseh stop-

njah in vrstah vzgajanja in izobraževanja.

Na koncu se moramo zavdati, da je razvoj vzgoje in izobraževanja odvisen od izobraževalnih pobud in akcij, zato je prav, da o vzgoji in izobraževanju na široko razpravljamo in jo v najširši družbeni osnovi tudi uveljavljamo.

Referent
za izobraževanje
Mitja Ramovš

INTERNI RAZPIS

KADROVSKIH ŠTIPENDIJ IN PROSTIH UČNIH MEST ZA ŠOLSKO LETO 1978/79

UČENCI V GOSPODARSTVU

Objavljamo več prostih učnih mest za naslednje poklice:

TOZD ORODJARNA IN VZDRŽEVANJE

štev. prostih mest	poklic
3	orodjar
4	strugar
3	strojni ključavničar
3	rezkalec
2	obratni elektrikar

TOZD TOVARNA EMBALAŽE

štev. prostih mest	poklic
3	tiskar za tisk s ploskve
1	retušer

REDNI ŠTUDENTJE

Objavljamo več štipendij za naslednje srednje, višje in visoke šole:

TOZD TOVARNA EMBALAŽE

- 1 štipendija na Tehniški srednji šoli — strojna smer
- 1 štipendija na Ekonomski fakulteti — poslovna smer
- 1 štipendija na Fakulteti za strojništvo — tehnološka smer

TOZD TOVARNA AVTOOPREME

- 2 štipendiji na Tehniški srednji šoli — strojna smer
- 1 štipendija na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo — VTO fizika
- 1 štipendija na Ekonomski fakulteti — poslovna smer
- 2 štipendiji na Fakulteti za strojništvo — tehnološka smer

TOZD ORODJARNA IN VZDRŽEVANJE

- 2 štipendiji na Tehniški srednji šoli — strojna smer
- 1 štipendija na Ekonomski fakulteti — poslovna smer
- 2 štipendiji na Fakulteti za strojništvo — tehnološka smer

DSSS

- 2 štipendiji na Ekonomski srednji šoli
- 2 štipendiji na Ekonomski fakulteti — poslovna smer

ŠTUDIJ OB DELU

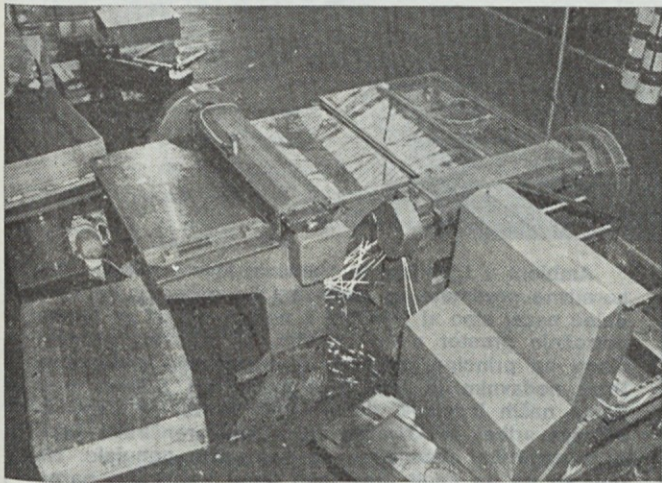
Vsi kandidati, ki se želijo vključiti v študij ob delu, naj pošljejo pismene prijave v kadrovske službe. Pismena prijava mora med drugim vsebovati tudi: datum rojstva, delovna doba, delo oziroma delovne naloge, ki jih opravljate in interno telefonsko številko.

Pri izbiri kandidatov bomo upoštevali zlasti naslednje kriterije in merila:

- da delavec uspešno opravlja svoje delovne naloge in opravila;
- da je smer izbranega študija v skladu s potrebami temeljne organizacije;

Varnejše kotne škarje

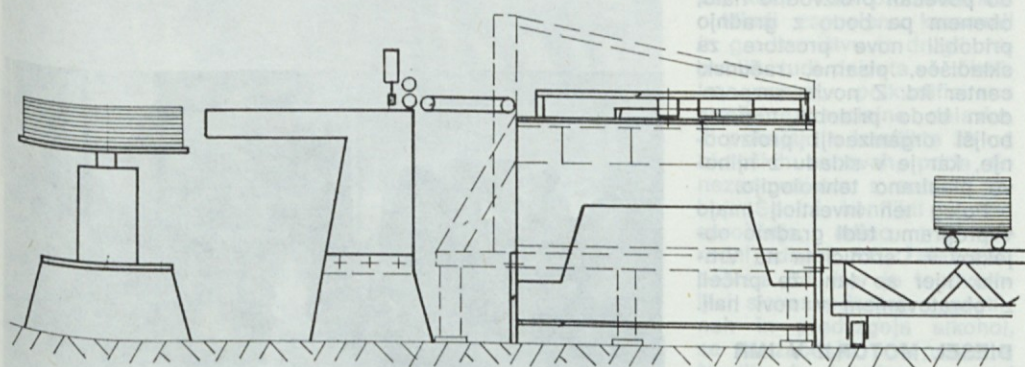
S sodelovanjem direktorja TOZD-7 Janezom Smrajcem, mojstrom strojne remontne delavnice in kvalificiranim delavcem Štefanom Lavrenčičem smo naredili izvedbo kotnih škarij za izrez platin za vedro K 24 300×300 in za K 22 300×350.

Celotna naprav sestoji iz hidravlične dvizne mize kotnih škarij saržerja, pnevmohidravlične mize, transportne proge in štirih vozičkov — palet.

Po postavitvi paketa na hidravlično mizo (omogoča stalno najbolj primerno višino za vlaganje plošč v škarje) se prične rezanje, na prvem delu obrez, po pnevmatskem pravokotnem pomiku pa obrez (v drugi varianti tudi obrez) platin, ki padejo v saržer in na voziček — paletu.

Ko se platine zbirajo v saržerju, se voziček s plati-

Sedanji način omogoča z enim delavcem razrez 900 plošč na uro, to je 6500 plošč na 8 ur, to je 13.000 platin, pripravljenih za takojšnje vlaganje v vlagalec

nami avtomatsko znižuje, ko doseže željeno višino zloženih platin, se škarje avtomatsko izklopijo. S pritiskom na stikalo spustimo voziček z naloženimi platinami na višino transportne proge in potisnemo voziček v vlagalec z vijakalnega stroja na Soudronica. Vstavimo pod saržer dva nova vozička in rezanje se lahko zopet prične.

Prejšnje rezanje je omogočilo ob razmeroma težkem fizičnem delu dveh delavcev razrez 2000 plošč/8 ur s tem, da je kvaliteta zlaganja bila skromna in s tem se je pojavljala tudi izmet (robovi udarjeni — slabo varenje).

Soudronica. To je zelo ugodna kapaciteta. Celotna naprava je prilagojena za izrez dveh različnih dimenzij obovod K 24 300×300 in K 22 300×350.

Obenem bi radi poudarili, da je celotna naprava sad domačega dela, domačih materialov in elementov, ki se dobijo na našem tržišču. Naprava je narejena brez tujega vzorca ali predloga.

Še nekaj podatkov o porabljeni energiji:

škarje poganja elektromotor 3 kW (2×3 kW), dvizno hidravlično mizo 0,55 kW (delo samo občasno).

Poraba zraka je 10 litrov na minuto.

Z novim sistemom je mogoče opremiti marsikatero delovno mesto v našem podjetju ali celo za zunanje sodelavce. Sedaj delamo na projektu istega sistema za vedra K 230 — dve dimenziji.

Moramo tudi poudariti, da je bila pri prejšnjem sistemu rezanja možnost poškodbe zelo velika. Izboljšani sistem v veliki meri izključuje možnost urezov in poškodb nasploh.

gl. projektant
Martin Pestator

Sprehod po salonu avtomobilov v Beogradu

Letošnji Salon avtomobilov, kakor je ta sejemska prireditev popularno imenovana, je bil vsaj na videz prav tak, kot nekaj let nazaj. Na videz prav malo sprememb in ne dosti paše za oči. Letos je bilo manj kroma in sijaja barv dragih tujih avtomobilov, ki so jim novi in tudi nekateri že dalj časa veljavni uvozni predpisi postrigli peroti, da bi prileteli tudi na ta jugoslovanski sejem. Tudi letos se je prav tako kot lani, v hudo jezo druge polovice, izreklo polovico razstavljalcev za letošnji nastop in tako je bil tudi letos organiziran sedemnajsti po vrsti, Salon avtomobilov, čeprav smo na tihem upali, da ga letos ne bo. V avtomobilski industriji ni preseljivih novitet na pretek vsako leto. Razlike so opaznejše, če je Salon organiziran dveletno, vsako drugo leto. In ker smo, ko smo pred letom mnogi predlagali, da bi bil sejem šele 1979, predlagatelji prav s tem zagotovili, da bo tudi drugo leto ponovno sejem, spet salon avtomobilov. Ob vsem tem je, na začetku tega sestavka nekaj povsem jasno, pri nas bo vsako leto Salon avtomobilov, pa naj si ga žele proizvajalci, organizatorji ali gledalci. Prav malo pa je verjetno, da je to resnični interes večine proizvajalcev.

Kaj smo videli? Če iz opisa izpustimo drage, nove modele, dolgonoga dekleta in podobno dekoracijo ter si z vso resnostjo ogledamo za začetek novi paviljon, v katerem je razstavljal naš največji proizvajalec avtomobilov, Zastava, potem smo kot Saturnužani imeli kaj videti. Model Z-101/1300 Special je bil opremljen z halogenskim žarometom ϕ 170 Elmo lodolux, model Z-101/Meditaran z zadnjo združeno svetilko 21. Oktobar, model Z-435/K (furgon) z oglatim žarometom Carello, Z-101/taxi z okroglim žarometom ϕ 170 Zelmot. Običajna Z-101, Z-750 in častitljivi Z-1300 so bili v celoti opremljeni z našo svetlobno opremo. Tudi modra stoenka, na kateri je pisalo MILICA, je imela naše okrogle meglenke. Na začetku sestavka sem se skoraj razburjal, zakaj Salon vsako leto, morda pa bo v našem primeru in v primeru Zastave celo zelo upravičen tudi nastop na Salonu drugo leto, ko bomo morda videli kaj več, kaj drugače, predvsem pa več Saturnusa.

Vsepovsod pa le ni bilo tako kot v novem paviljonu, v nekdanjem prvem paviljonu smo pri TAS videli tudi na modelu Golf/Diesel naše žaromete. Najbolj razveseljiv je bil obisk prostora, namenjen razstavljanju avtobusov domače proizvodnje. Nesporno lahko ugotovimo, da se je oglati meglenka povsem uveljavila na vseh avtobusih.

Naš strah, s katerim smo si še lani ogledovali branike in velike karoserije, na katerih je bilo potrebno spremeniti, predvsem povečati odprtine ležišč za meglenke, je bil povsem neupravičen. Letos ni bilo avtobusa, ki ne bi imel vgrajenih in ne samo pritrjene naše meglenke in to ali okrogle, predvsem pa oglate. Tudi sicer lahko ugotovimo, da je na avtobusih največ naše opreme, v največ primerih kompletan asortiment od meglenke, žarometa do svetilk za zadnjo stran vozila. Opazili smo tudi domiselne rešitve kombinacij teh svetilk v en svetilni blok.

Blizu avtobusov so razstavljeni tudi tovornjaki. Razveseljiva je ugotovitev, da si je zadnja združena svetilka (nova, plastična) že utrla pot pri serijski vgradnji v FAP. Tako so bili modeli kamionov FAP 2225 BK, 1620 BD in 1620 BDT (vsi so narejeni po licenci Mercedes) že opremljeni z našo novo svetilko. K tovornjakom lahko nekako k našim, domačim, štejemo tudi sovjetski KAMAZ, za katerega bodo v letošnjem letu naša domača podjetja izdelovala nadgradnjo šasije, tudi ti, so kot že vemo, opremljeni s pri nas izdelanimi oglatimi meglenkami in zadnjimi združenimi svetilkami.

S tem bi že skoraj lahko zaključili izlet po sejmu na Saturnuški način, če pa začnemo gledati še bolj podrobno, potem lahko odkrijemo še kaj. V okviru tega salona je tudi razstava opreme za nautiko in kampiranje. Tu je skopska Treska pokazala nekaj sicer standardnih kamp prikolic, ki pa so bile vredne našega pozornejšega ogleda. Na njih je montiran trikotni katadiopter (odsojnik), ki ima vse homologacijske oznake, prepisane z našega, tudi oznako E-10, vendar namesto Saturnusa piše CM, kar kaže brati SM. Ob tem, poleg vsega drugega, kar bo potrebno storiti zaradi tega, lahko ugotovimo tudi to, da naš program postaja zanimiv najmanj za dva, za 21. Oktobar in SM, pa najbrž še za koga.

Ko po tem napornem obisku v miru posedimo in si ogledujemo našo stojnico na tem salonu, nas pri belem dnevu prižgana in utripajoča nova žaromet H-4 sillita k razmišljanju, kdaj jih bomo že videli na naših tekočih trakovih v proizvodnji, na policah v trgovinah in kdaj tako mimogrede že vmontirane na avtomobilih na kakem parkingu. Tudi brez oglatega žaromet v najbližji prihodnosti ne gre več in podobno velja za večji premer okrogle meglenke, po kateri kličejo težki tovornjaki, avtobusi in seveda avto šport.

Ker drugo leto Salon avtomobilov prav zagotovo bo, pridite in si ga ogledajte tudi vi, v želji, da skupaj na njem najdemo več Saturnusa.

R. K.

Kratke informacije vezane na našo proizvodnjo

so naročila različna podjetja pri Produktivi iz Novega Sada. Produktiva povezuje skupno okrog 50 članic. V cilju, da se sadje in povrtnine pripravljajo za poznane kupca, so pričeli s povezovanjem oziroma sporazumevanjem v duhu zakona o združenem delu. Načeloma naj bi bilo preskrbljanje potrebnih količin sadja in povrtnin, njihov plasma skupna skrb, s tem pa tudi njihov dohodek in prodajna cena. Na prvem poslovnem sestanku je v tem smislu že sodelovalo 16 delovnih kolektivov iz vse države. Novi sporazumi so v praksi že zaživeli.

25-LETNICA OBSTOJA

FAP iz Priboja bo letos slavil svojo 25-letnico obstoja in uspešne proizvodnje težkih vozil. V letošnjem letu bo iz Fapa prispelo 70-tisoč vozil, po proizvodnem planu pa bodo izdelali 8.100 vozil.

V Saturnusu jim že sedaj želimo veliko novih delovnih uspehov in nadaljnega sodelovanja.

LUCAS TUDI V FRANCIJI

»Lucas Industries« je s prevzemom preostalih 51% akcijskega kapitala firme »Ducellier«, postal vodilni proizvajalec avtoelektrične opreme tudi v Franciji. S tem je Lucas utrdil svoj status vodilnega proizvajalca te opreme v zahodni Evropi. Firma Ducellier, ki je bila do sedaj v rokah tvrdke DBA, ima 3 tovarne in zaposluje skupno 7.000 delavcev. Ducellier je vodilno francosko podjetje za posamezne elek-

troavtomobilske dele. Lucas širi svoj ambiciozni program ekspanzije na prekomorskih tržiščih in istočasno prilagaja svoje izdelke evropskim standardom. S prevzemom Ducelliera se je ponudila Lucasu široka paleta izdelkov, ki bodo znatno olajšali prodor na francosko (in evropsko) tržišče. Svoje možnosti pa vidi Lucas v električni opremitvi dizel motorjev, elektronski opremitvi in v proizvodnji žarometov.

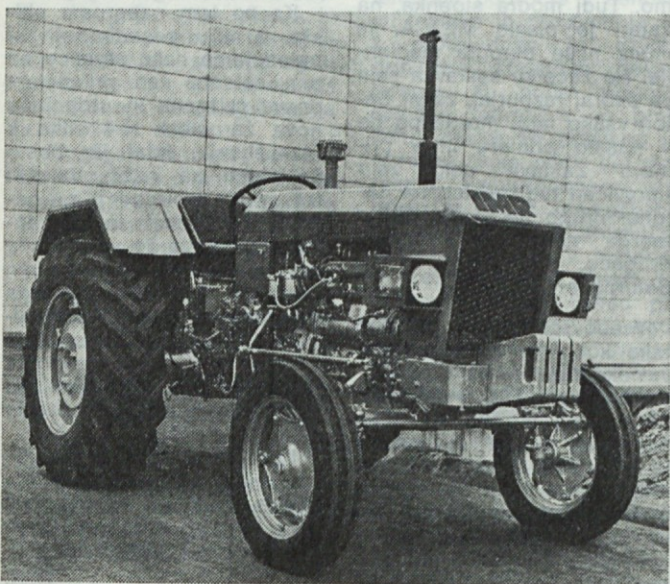
To pa so področja, kjer so bile možnosti Ducelliera omejene. Na francoskem tržišču svetlobne opreme pa Lucas že sodeluje tudi z nam zelo poznano firmo CIBIE. Skupno so svoje kapacitete ponudili japonski Toyota. V tekočem letu bodo izdelali žaromete za 24.000 avtomobilov. Za podobno sodelovanje pa je že zainteresiran tudi drugi japonski izdelovalec avtomobilov NISAN.

EKSPANZIJA JAPONSKIH AVTOMOBILOV V EVROPI

Samo v Holandiji so v lanskem letu Japonci prodali

Predstavljamo vam nove traktorje tovarne IMR, Rakovica; manjši traktor Rakovica R 60 PS (obstajata dva tipa, običajni in super) in večji Rakovica R 120. Razstavljeni so bili na »45. mednarodnem kmetijskem sejmu« v Novem Sadu. Vgrajene imajo, podobno kot novi IMV traktorji, naše žaromete za Z-1300, smerne svetilke za Z-101, oziroma TAM in lepo razporejene univerzalne svetilke za zadnjo stran vozila. Zelo domiselno. Še zanimivost, večji del karoserije je plastičen.

116.000 avtomobilov, letos pričakujejo podobno situacijo. Veliki Britaniji so Japonci obljubili, da bodo svoj izvoz v njihovo državo omejili. Kljub tem obljubam bodo Britanci raje določili kvoto, kot to redno delajo npr. Italijani. V Britaniji je bilo namreč lani prodano kar 170.000 japonskih vozil, že v letošnjem januarju pa se je povečal japonski izvoz za nadaljnjih 13%. Da bo paradoks še večji, Japonci povečujejo tudi cene teh vozil. V Franciji je to število sicer samo 45.000, vendar je le-to ostalo isto kot leto poprej.

AMERICAN MOTORS IŠČE PARTNERJA V INOZEMSTVU

»Najmanjši« koncern v ZDA »American Motors« išče oblike povezovanja s podjetji izven ZDA. Največ se govori o povezovanju s francoskim podjetjem Peugeot-Citroen, s Fiatom, VW, Mercedesom in japonskimi podjetji. VW in Fiat sta te novice že demantirala.

NE ODPSTOPATI OD PLANA

je ugotovitev delavcev v PIK Vrbovcu. Po zaslugi vseh članov kolektiva je bila lansko leto zaključeno pozitivno. Tekoče leto ne obeta posebno dobrih pogojev za gospodarjenje. V zvezi s tem so ugotovili, da bo potrebno vložiti vse napore v izpolnjevanje plana, popolneje izkoristiti delovni čas, skratka poiskati notranje rezerve.

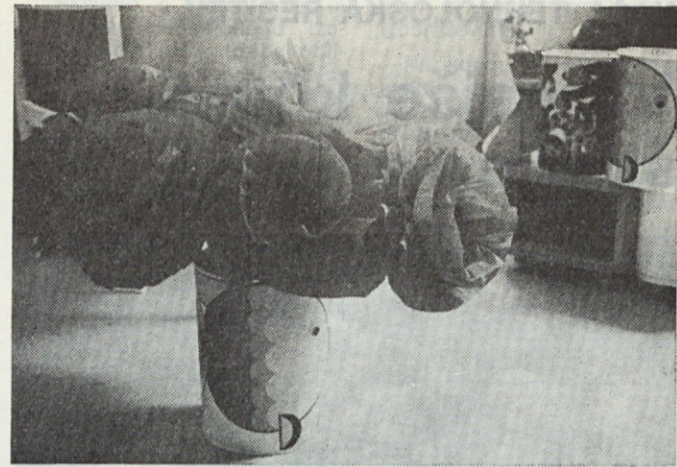
INVESTICIJE V LJUBLJANSKI AVTOMONTAŽI

V ljubljanski Avtomontaži predvidevajo več investicij. Tako so že v lanskem letu investirali v gradbeniška dela, za nakup strojne opreme, transportnih sredstev. Za večino teh investicij so preskrbeli lastna sredstva. Sedaj pripravljajo elaborat za nove investicije. S pomočjo bančnega kredita bodo povečali proizvodno halo, obenem pa bodo z gradnjo pridobili nove prostore za skladišče, pisarne, računski center itd. Z novim razporedom bodo pridobili tudi na boljši organizaciji proizvodnje, kar je v skladu z njihovo planirano tehnologijo.

Poleg teh investicij imajo v programu tudi gradnjo objektov v Cerknici in na Vrhniku, kjer so lani že pričeli z obratovanjem v novi hali.

DIESEL MOTORJI V IMR

Do sedaj so v IMR že izdelovali diesel motorje za lažja dostavna vozila Zastave. Nedavno tega so uspeli izdelati tudi diesel motor za potniško vozilo, in sicer za Z-1300, planirajo pa izdelavo več tipov takih motorjev. Po svetu vse več proizvajajo, vgrajujejo in seveda uporabljajo diesel motorje, in sicer v vseh vrstah motornih vozil, saj imajo pred bencinskim motorjem več prednosti. Stroški eksploatacije so namreč kar za 30—40% nižji (poraba goriva je manjša, cena nižja), motor sam zdrži dvakrat dalj časa in znatno manj onesnažuje okolico. IMR se torej prilagaja tržišču.

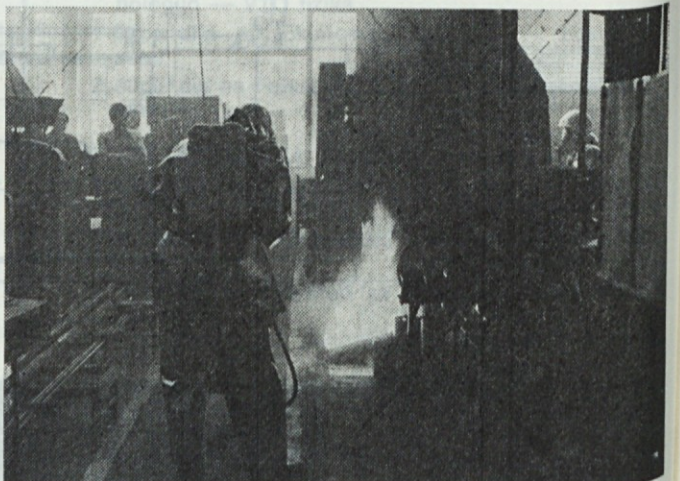

Ambient v Ljubljani je trgovina, kjer prodajajo dekorativne predmete za stanovanjsko opremo. Ne tako daleč nazaj smo si pridobili z našimi izdelki za široko potrošnje prostor v tej trgovini. Ta trgovina prodaja blago na principu razstave in aranžiranih ambientov. Pred nedavnim je bila ta trgovina na Starem trgu polna naših izdelkov, dekorativnih škatel za papir in dežnike »riba« in »živalski vrt«. Lepo aranžirane škatle s papirnimi rožami so se kar same ponujale. Na policah pa so imeli prav tako lepo aranžirane garniture »pav« s trakovi. Malokdaj in tudi ne povsod vidimo toliko naših izdelkov na enem mestu, v eni trgovini.

R. K.

Stalna skrb za urejeno okolje — Kdaj bo urejeno odpadno skladišče?

Posnetek z rednih vaj naših prostovoljnih gasilcev. Več v prihodnji številki Glasa Saturnusa.

ZAHVALA

Ob boleči in prezgodnji smrti mojega dragega moža se iskreno zahvaljujem kolektivu Saturnusa za darovano cvetje in vsestransko pomoč ter za izrečeno sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

METKA KOSEC

Pomlad

Iz gozda se oglašā
vse polno glasov,
ker vsi so se prebudili
in novo življenje zbudili.

Na travnikih mali
so zvončki pokukali
trobentice tudi pokažejo cvet
joj, kako lep je ta svet.

Žuželke imajo spet polno dela,
ker imele bodo veliko meda.
Cvetovi na drevju so se razprli
čebelicam pot prosto odprli.

Sonce toplo bo zasijalo
in z nami vred se bo smežalo.
Mi radi imamo to lepo pomlad,
ker vsakdo vesel je, zdrav in mlad.

Irena Černuta

Sprejem zvezne štafete na našem dvorišču.

RAZMIŠLJANJA NAŠEGA MLADINCA

Delavci iz drugih republik

V gradbeništvu in komunalni je vsaj 80% nekvalificiranih ali pa polkvalificiranih delavcev iz drugih republik, nekaj seveda tudi v industriji v predmestju Ljubljane.

V zadnjem času je prisoten pojav, ki spremlja dinamičen gospodarski razvoj in povpraševanje po delavcih. Zato se v ljubljansko industrijo vključujejo ter se v njih zaposlujejo delavci iz širšega jugoslovanskega prostora. Vsaka migracija pa seveda prinaša v okolje, v katero prihaja, tako spremembe, kakor tudi problematiko.

Mladi, zaposlen v komunalni in gradbeništvu iz drugih republik, tudi dekleta — čistilke, sestre, polkvalificirane strežnice, socialne delavke, ki prihajajo v konflikte že na bioloških osnovah, pride do nezadovoljstva s samim seboj. Spolni konflikti se ne sproščajo, edino tretjerazredni odnosi, Rio, Železniška postaja itd. Ker je to dvomljiv sloves prisoten v gostilnah in predvzgoja alkohol, se tu začenja pot propada. Nasilje in kriminal na eni strani, na drugi strani izo-

stanki z dela, »plavi semafor«, slab vtis, počasna odpušitev z dela. Ker ni takojšnje reakcije na to kar sem navedel, sledi klateštvo, postopaštvo, ki prihaja človeku v kri in mu pojem »delo« vedno bolj odtuja, naspotno pa mu je vedno bliže prestopništvo, kriminal, vlogi, žeparstvo. Klateštvo, kraja, zapor gre v neskončnost, ki pa se lahko samo stopnjuje na vedno »višji« nivo.

Pripelje lahko do umorov, večjih deliktov in kriminalnih dejanj. Osamljenost se kaže tudi v raznih zvezah »nevarnosti« v človeški prisili, okolja in medsebojnih odnosov. Delna rešitev je »Štepanjsko naselje«, solidarnostna stanovanja, ter razni klubi, ki pa imajo dvojni učinek. Na eni strani se spoznavajo delavci drugih republik med seboj, hkrati pa nastane nevarnost »zaljubljenja« v klubih, samskih domovih in s tem nastane moment, da ne gredo navzven, pride lahko do še večjega zapiranja vase.

V samskih domovih je alienirana oblika življenja, od-

tujenost med seboj, ni možnih variant za velika povezovanja. Nastajajo tudi momenti sovražnosti z domačo mladino, nesoglasja, različni vzgojni momenti, verska zakrnelost, konflikti staroselcev z novo priseljenimi, problematika jezika nazorov, drugačen kompleksni pogled na svet in drugačna tradicija.

Nevarnost so ravno razne oblike »Štepanjsko naselje — mini Bosna«, bi lahko pripeljala do pojavnosti »geto«, četrti, ki so prisotne na zahodu. Značilnosti »geta« so kriminal, nasilje, razne organizirane tolpe in tolpe mladolletnikov.

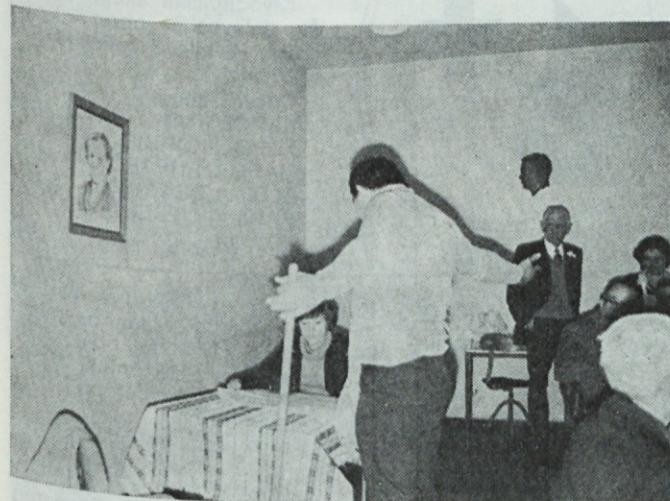
Raztresenost po središčih, mestih, aklimatizacija, vsrkavanje v terenu, okolju, kar lahko opazimo pri raznih vojaških družinah, se mi zdi boljša rešitev.

Tudi naša politična tendenca strmi za tem, da se narodi čim bolj trdno povežejo v enotni jugoslovanski skupnosti narodov. Če govorimo o zdomcih v Sloveniji, bi se lahko mirno spomnili tudi naših zdomcev v zahodnih državah in potegnili paralelo o mnogih problemih, tako glede reševanja njihovih problemov v zvezi z zaposlovanjem, socialno varnostjo, problematiko stanovanj, izobraževanje otrok v materinem jeziku in podobno.

Vinko Žnidaršič
Tiskarna

Prihod zvezne štafete na naše zborovanje. Nosilce smo množično pričakali na tovarniškem dvorišču.

Mladi člani naše dramske skupine redno sodelujejo na kulturnih prireditvah v naši občini. Posnetek z nastopa na sprejemu ostarelih občanov v VVZ Angele Ocepek v Zeleni Jami.

Spoštujem te, mama!

Zakaj se mama name jeziš,
ko vem, da zame ti preveč skrbiš,
ker vem, da tebe prav hudo boli,
ker delam prevelike ti skrbi.

povej zakaj prav tih zalhtiš,
ko ti povem, vse kar si ne želiš,
ko ti povem, da jaz spoštujem te,
zakaj, zakaj takrat zavrneš me.

Saj vem, da sama ti živiš,
da nimaš prav vsega, kar si želiš,
da mi premalo gledamo na te,
da vse preveč skrbimo le za se.

Mira

GLAS SATURNUSA, glasilo delovnega kolektiva delovne organizacije Saturnus, 61000 Ljubljana, Ob železnici 16, telefon 44-466. Ureja uredniški odbor: Marjan Susman — predsednik, Bogomir Jeklič — podpredsednik, člani Ferdinand Cerček, Sašo Krallj, Zdravko Petrič, Janez Ulaga, Dragica Zupančič. Odgovorni urednik Janez Grčar. Tehnični urednik Miran Todor. Tisk: Tiskarna Ljubljana, Ljubljana. Rokopisov in nena-ročenih slik ne vračamo. — Po mnenju Sekretariata za informacije IS Skupščine SR Slovenije, št. 421-1/72 z dne 8. 9. 1975, je glasilo oproščeno temeljnega davka na promet priložnosti.

Iz poročila predsednika o delu planinskega društva »SATURNUS« v letu 1977

V preteklem letu je imel upravni odbor P. D. samo dve redni seji. To sta taki seji, da smo se ob dogovorjenem času skupaj usedli in skupaj reševali vse potrebne zadeve. Neugotovljeno pa je bilo takih priložnostnih letičih, nekajminutnih pogovorov, ki se ne štejejo, a kljub temu prinašajo več ali manj uspešne rešitve. Mislim, da ni pomembnejše, koliko sej je UO imel, kot to, da društvo le nekako deluje. Zaradi vse večje »birokracije«, ki se je zavlekla že tudi med nas planince, je delo v društvu vse težje, in včasih že tudi nesmiselno. Ta kritika seveda ne pada na nas, ampak na PZS in pa predvsem na meddruštveni odbor. Včasih dobim tako pisanje, da ga pri najboljši volji ne razumem in se ga po najkrajši poti znebitim. Tako kot vsi, tudi jaz živim od dela, za katerega sem plačan in katerega moram izvršiti. Kadar mi čas dopušča, pa prav rad postorim še kaj za dobro društva. Vendar mora biti tisto razumljivo, pametno in v korist vseh. Ne bom navajal, kakšne težave so bile v zvezi z registracijo našega društva, ki je bila opravljena šele lanske leto, pa z potrditvijo statuta — to bo bolj lahko povedal Slavko Gerlica, ki se je s tem ukvarjal. Potrebna je bila neskončna volja in vztrajnost. To, da imamo svoj statut, ki je tudi potrjen in priznan na pristojnem mestu, je za nas velika pridobitev in velik uspeh. Lahko je velikim in večjim društvom, ki imajo nastavljenega tajnika, ki opravlja samo svojo tajniško službo. Mi pa smo majhni in amaterji in čas, ki ga kdo porabi za delo v društvu, si mora kar malo ukrasti. Zato so težave in neaktivnost v društvu. Kar pa se tiče izletov v preteklem letu, pa moram predvsem pohvaliti vodič, ki so se vedno in vestno potrudili, da so bili izleti, čeprav skromni po udeležbi, lepo izoblikovani in izpeljani, pa tudi noben zapisnik ne manjka. Posebej moram pohvaliti Franca Ostermana za uspešno organizacijo in izvedbo osrednjega izleta v Bosno. Zato bo tudi letos lahko organiziral prav tak izlet.

Res so bile okrog vodičev najprej težave. Vedno manjka nekoga, ki bi prevzel skrb nad izletom. Vodičev je premalo in zato morajo nekateri voditi po večkrat. Vendar se na koncu le najde kdo, ki izlet lepo pripelje do konca. (Pa saj je tudi letos tako). Kar poglejte na program izletov za leto 1978. Ista pesem. En vodič se ponavlja trikrat ali štirikrat. Moramo povečati krog planincev, ki bodo vodili izlete.

V začetku leta smo izvedli nakup planinske opreme, za katero je planinsko društvo posodilo 1000 din brezobrestnega posojila našim članom. To bomo ponovili tudi letos. Pravzaprav je nakup že v teku. Lansko leto je na ta način prišlo do dela planinske opreme 16 naših članov.

Za konec naj navedem še tole. Vem, da ni vse tako »laufalo« kot bi moralo, vendar, verjemite mi, da je dela v društvu kar dosti. Nisem mogel vsega urediti — kar bi moral pa tudi kar bi rad — ker preprosto ni bilo časa. Moram pa pohvaliti nekatere člane za izdatno pomoč, kot npr. Jožico za vzorno vodenje blagajne, Žileta za gospodarjenje v naši koči, Zdravka za pomoč kadarkoli in kjerkoli, našo Fani za delo okrog članarine in značk pa še vse aktivne člane, na katere sem se lahko obrnil zaradi vsesplošne pomoči!

Izkoriščam priložnost, pa se vsem sodelujočim za vsestransko pomoč in sodelovanje v društvu, najlepše zahvaljujem. Obenem pa želim novemu odboru, da bi bil ploden in uspešen.

Predsednik PD
Saturnus
Franc Oražem-Nani

UPRAVNI ODBOR PLANINSKEGA DRUŠTVA SATURNUS, IZVOLJEN NA 8. OBČNEM ZBORU 8. APRILA 1978

Oražem Franc — predsednik
Petrič Zdravko — tajnik
Osterman Franc — izletni
Erman Joži — blagajnik
Živic Miro — gospodar koč
Curk Stane — gospodar
imovine

Grčar Janez — propaganda
Kopač Srečo — YULON
Krisper Brigita — ZMAJ
Kordiš Marija —
AVTOOPREMA
Trtnik Janez — ZALOG
Erlah Tone — markacije

NADZORNI ODBOR:

Jeras Roman
Jančar Marjan
Kordiš Marjan

DISCIPLINSKA KOMISIJA:

Zemljak Viktor
Krisper Tone
Golob Drago

PROTI VISOKEMU KRVNEMU PRITISKU

Svetovni dan zdravja, ki ga vsako leto praznujemo 7. aprila — na obletnico, ko je bila sprejeta ustanovna listina svetovne zdravstvene organizacije WHO (Welth health organization) — je letos posvečen skrbi za odkrivanje in zdravljenje bolnikov z visokim krvnim pritiskom. Seveda velja ta parola skozi vse leto, vso skrb pa ji moramo posvetiti tudi v bodoče, saj se obolenja srca in ožilja v svetu širijo kot epidemija, neglede na raso ali starost. Zato so poleg strokovnih potrebna tudi širša družbena prizadevanja, da bi čim bolj zajezili naraščanje tega obolenja. Ker bolezen v svojem začetku in več let ne povzroča nobenih težav, jo navadno odkrijemo šele tedaj, ko je že napredovala in so se pojavile prve težave. Tedaj se ponavadi tudi odpravimo k zdravniku, ki niti preveč začuden ugotovi visok krvni pritisk. Tudi podatek, da je po vsem svetu dobra polovica bolnikov z visokim krvnim pritiskom, pri katerih boleznijo še niso odkrili, ne preseneča.

Namen letošnje akcije je med drugim tudi ta, da bi širšo javnost seznanili s problematiko krvnega pritiska in pri njej zbudili zanimanje in jo pridobili za aktivno sodelovanje v boju proti tej bolezni. Nujen pogoj za dosego tega cilja je sodelovanje zdravstvenih delavcev z najširšo javnostjo. Prav tako je potrebna medsebojna pomoč med zdravstvenimi delavci za ustvarjanje ugodnih delovnih razmer za organizirano izvajanje zaščite pred to boleznijo, za zdravljenje bolnikov, za raziskovalno delo in zbiranje sredstev, potrebnih za usklajeno delo na državni in mednarodni ravni. Če bomo pri naši dejavnosti vztrajno upoštevali geslo »od preprečevanja do rednega zdravljenja«, bomo s tem zajeli vso dejavnost v zdravstvu in v skupnosti ter smeli upati na čim uspešnejši boj proti tej tihi in zahrbtni bolezni. Ni potrebno posebej omenjati, da ne moremo pri množično nastopajoči bolezni nikdar doseči zmago s posamičnim zdravljenjem. Na zmago lahko upamo le, če se bomo

TRIM tekmovanje

Komisija za rekreacijo pri Zvezi telesnokulturnih organizacij Moste-Polje je razpisala TRIM tekmovanje v kegljanju in košarki.

Tekmovanje poteka v obliki šestih turnirjev, in sicer: trije spomladanski in trije jesenski.

Našo delovno organizacijo zastopa ekipa šestih članov, v postavi: Pirc Zvone, Tršan Stojan, Lampič Edo, Kisel Miro, Susman Marjan, Kastelic Milan in Milošič Lojze.

Odigrali so že tri kola in lahko rečemo, da so bili na-

ši iz kola v kolo boljše, tako da so po končanem spomladanskem delu med 57. prijavljenimi ekipami pristali na 6. mestu s 4905 podrtimi keglji.

Istočasno so na tem tekmovanju zbirali najboljše člane za tekmovanje posameznikov. Edini, ki je zastopal barve Saturnusa, je bil Tršan Stojan, ki je v končni uvrstitvi zasedel 16. mesto s 1686 podrtimi keglji.

Ref. za rekreacijo
Etelka Šergan

Trim tekmovanj se sprva ni udeležilo dosti naših delavcev, sedaj pa vedno več. Posnetka sta s tekmovanja v Mostah.

KRVODAJALSKA AKCIJA

Krvodajalska akcija za naše delavce v obratu Loški potok je bila 5. maja 1978 v Sodražici.

Odzvali so se:
KAROL TURK
KAROL KORDIŠ
MARIJA RUPARČIČ
ALBINA BENČINA
MARIJA DEBELJAK
MARIJA LAVRIČ

oprli na preprečevanje bolezni. Zdravstveni delavci in dobro poučeni bolniki in njihovi svojci morajo biti v prvi obrambni vrsti ter se skupno boriti za ohranitev zdravja. Boj proti visokemu krvnemu pritisku bo uspešen, če se bo v prvi vrsti zanj zavzel bolnik, ki pri tem zdravljenju oziroma preprečitvi bolezni lahko z discipliniranostjo opravi največ sam. Seveda je velik del odgovor-

nosti tudi na zdravniku, ki mora dati pravila navodila. V borbo proti tej bolezni so zajeti tudi strokovnjaki z epidemiološkega in preprečevalnega področja, nič manjše odgovornosti pa nimajo predavatelji in znanstveniki, ki se bolezni proučujejo. Vsi se moramo povezati v enotno fronto, vendar ne samo to leto, ki je posvečeno borbi proti visokemu pritisku, temveč tudi v bodoče.

